

"Ss. Cyril and Methodius" University - Skopje

FACULTY OF COMPUTER
SCIENCE AND ENGINEERING

ФИЛОЗОФСКИ
ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ

ЛИЧНОСТ

Проф. д-р Калина Сотироска Иваноска

`kalina.sotiroska@fzf.ukim.edu.mk`

ЛИЧНОСТ

- Зборот личност доаѓа од латинскиот збор **persona**, што значи „маска“
- Според потеклото на поимот, личноста е впечатокот кој го оставаме кај другите
- маската што ја претставуваме пред светот
- Личноста е дефинирана како „уникатен сет на одлики и карактеристики, релативно стабилен со текот на времето“
- личноста не се менува од ден на ден
- На краток рок, нашите личности се релативно стабилни
- Сепак, личноста не е некако крута, непроменлива и зацврстена во бетон
- на подолг рок, личноста може да се промени

ЛИЧНОСТА Е

- динамична организација во рамките на индивидуата од оние психофизички системи што го одредуваат уникатно прилагодување кон околината (Олпорт)
- релативно стабилена, но динамичен по природа
- Помага при прилагодување на индивидуата со околината
- Конзистентна
- Уникатна е

Детерминанти на личноста

Класификација на детерминантите на личноста

1. Лични фактори како што се физикусот, пол, нервен систем
2. Фактори на средина како што се домот и семејството, училиштето, општеството итн.

Друга класификација

1. Биолошки фактори
2. Психолошки
3. Социјални и културни

Детерминанти на личноста

Биолошки

- Наследни влијанија
- Нервен систем
- Хемиските процеси во организмот

Психолошки

- Интелигенција
- Ниво на мотивација и аспирација за постигнување
- Волја

Социо-културни

- Дом и семејство
- Ставот на родителите
- Училишна средина
- Култура

ПРАШАЊА

- Планирате ноќно излегување. Која опција ви звучи позабавна?

А. Излегување со група луѓе. Колку повеќе толку подобра енергија

Б. Вечера со вашиот/вашата најдобра/најдобар пријател/ка. Само вие и слободно можете да си раскажувате се што имате на ум

- Како студенти, вие повеќе сакате да:

А. Ги слушате предавањата

Б. Да влегувате во дискусии

- Како ќе се опишете себе си:

А. Смирени, резервирани и тивки

Б. Зборлести, отворени и пријателски

ЈУНГ

- **Екстраверзија** – е тенденција да се гледа кон надворешниот свет, особено кон луѓето, за нечији задоволства. Екстравертите обично се во заминување и уживаат во социјални активности, но им е непријатно кога се сами

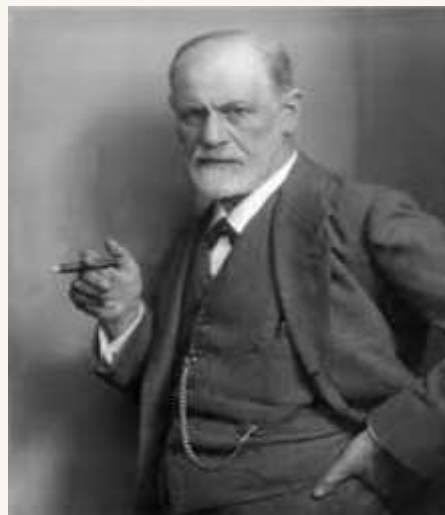
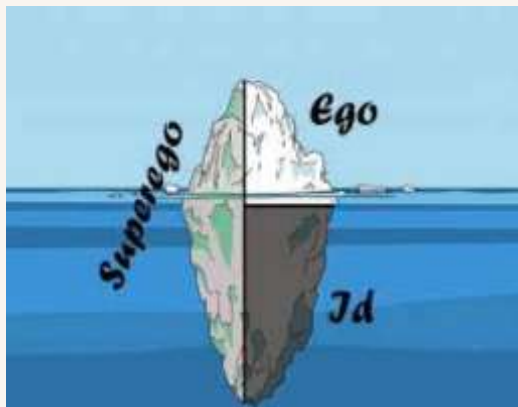

- **Интровертност** – се однесува на тенденција да се претпочита светот во себе. Поочигледните аспекти на интровертноста се срамежливост, немање желба за социјални функции и желба за приватност

ФРОЈД

Личноста составена од три дела:

- Ид-задоволство
- Его-реалност
- Супер его-идеал

ФРОЈД

ПРИМЕР

Модел на пет фактори на личноста

невротичизам (N)

анксиозноста, хостилноста или непријателството, депресијата, инхибираноста, импулсивноста и вулнерабилноста (ранливоста)

екстраверзија (E)

активни, зборлести, лица кои се ориентирани кон оптимизам, забава и љубов

отвореност кон ново искуство (O)

љубопитни, креативни и подготвени да се забавуваат, лица кои постојано имаат нови идеи и неконвенционални вредности

соработливост (A)

Степенот на доверба, видови на интеракции на поединецот и претпоставува еден континуум од сочувство до антагонизам

совесност (C)

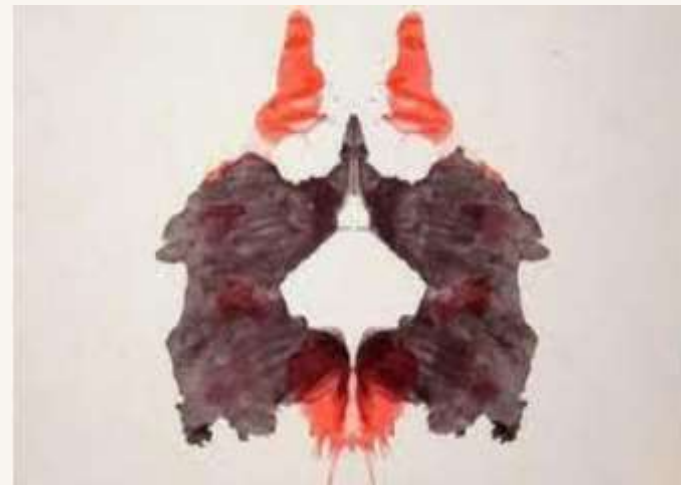
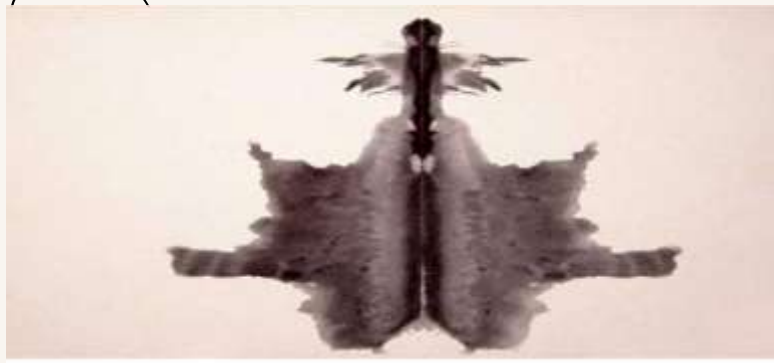
степен на само-организација, истрајност, самоконтрола, мотивација кон одредена цел

Проценка на личноста

- Советник за кариера спроведува проценка на личноста за да му помогне на лицето да избере кариера.
- Психолог сака да разгледа симптоми за да може да дијагностицира нарушување
- При вработување користи се проценка за да види дали поединецот ги исполнува барањата и може да постигне успешна перформанса
- Спроведува проценка за да утврди степенот на можна повреда на мозокот.
- спроведува проценка за да види дали некој ученик страда од академски проблеми.

Rorschach Test

Проективни техники

- Потребно е клиентот да одговори на прашања користејќи слики, фрази или флеку од мастило
- Поврзано со психодинамичка теорија на личност – несвесен ум (т.е. скриени емоции, внатрешни конфликти)
- Тематски тест за перцепција (ТАТ) и **Роршахова техника**
- го проценува погледот на клиентот за неговиот / нејзиниот свет
- Од клиентите се бара да погледнат мастило и да опишат што гледаат
- Тестот има 10 билатерално симетрични мастилени дамки отпечатени на посебни картички
- Бара испитувачите да бидат темелно обучени.

Тематски тест за перцепција

Проективни техники со довршување на реченицата

- Би сакал/а...
- Многу сакам ...
- Мојот партнер...
- Мразам...
- Моите нерви се направени од ...

Цртање човечка фигура

Цртање дрво

Ви благодарам!

**Да се обидеме да
бидеме подобри
личности, не за
другите туку
заради себе!**

ФИЛОЗОФСКИ
ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ

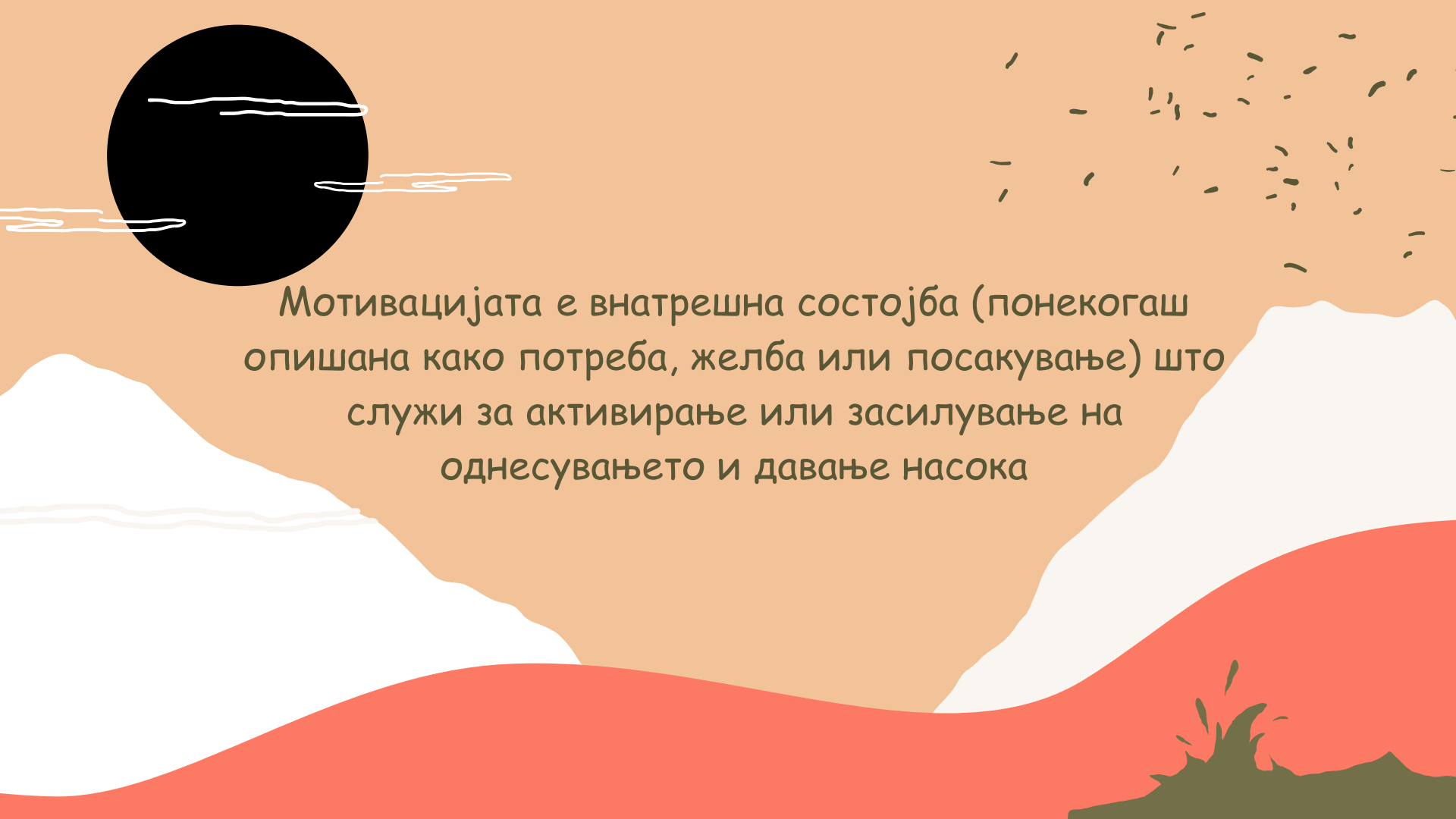
"Ss. Cyril and Methodius" University - Skopje
FACULTY OF COMPUTER
SCIENCE AND ENGINEERING

МОТИВАЦИЈА

Проф. д-р Калина Сотироска Иваноска

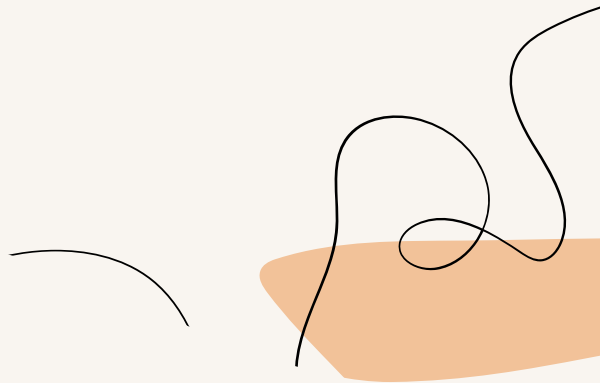
kalina.sotiroska@fzf.ukim.edu.mk

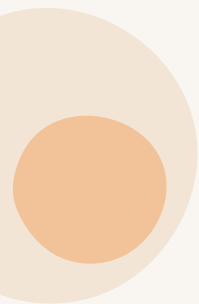
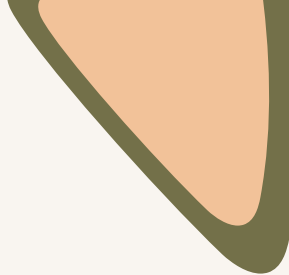
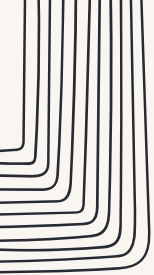

Мотивацијата е внатрешна состојба (понекогаш опишана како потреба, желба или посакување) што служи за активирање или засилување на однесувањето и давање насока

- Мотивацијата произлегува од интеракцијата и на свесните и на несвесните фактори како што се
- Интензитет на желба или потреба
- Поттик или наградна вредност на целта
- Очекувања на поединецот и на неговите или нејзините врсници

Класификација на мотивацијата

идентификува
мотивацијата

Класификација на мотивацијата

се изведува
резултат или
од

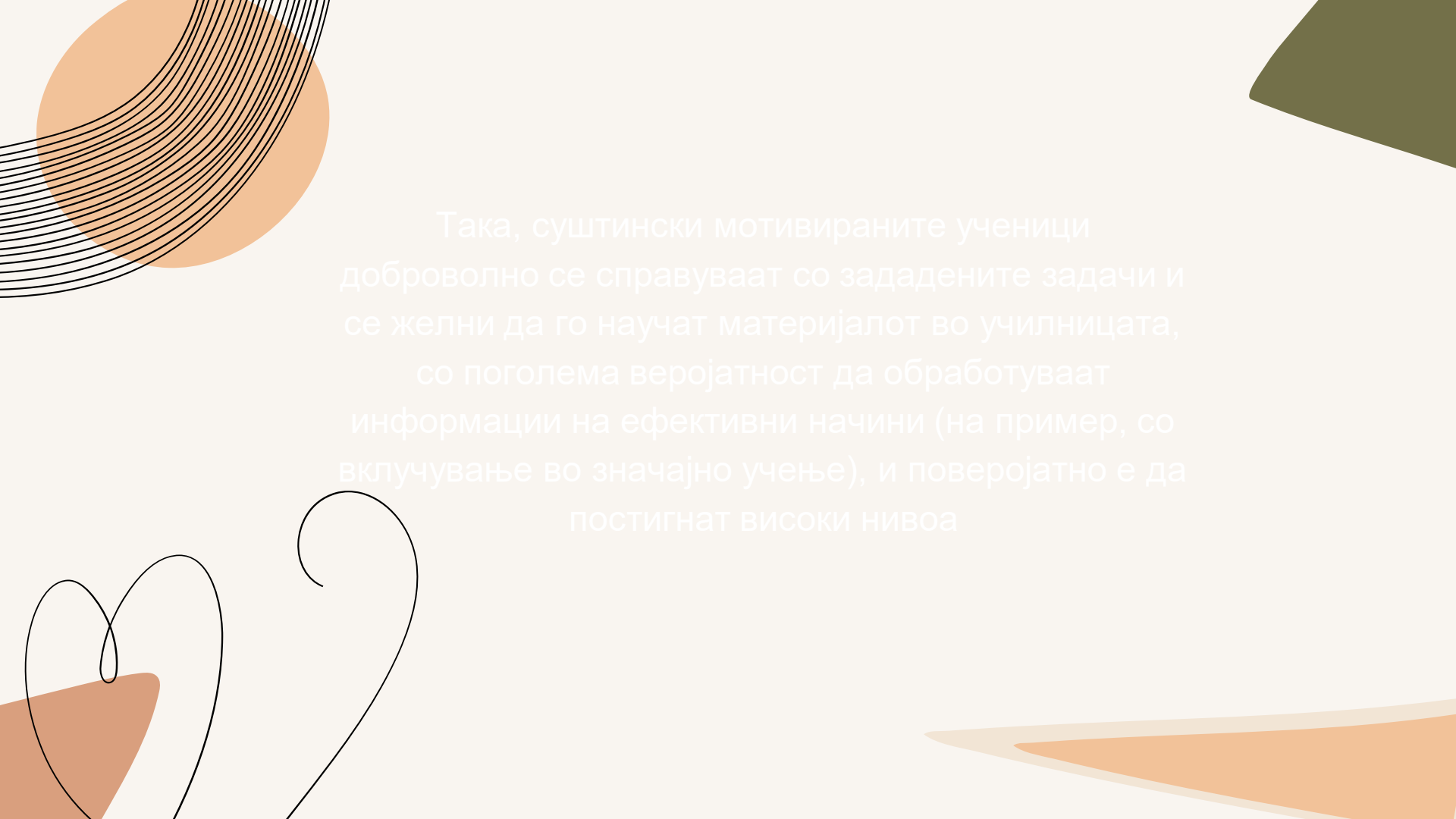
Надворешната мотивација

- Така, надворешно мотивираните ученици можеби треба да бидат заведени или поттикнати, можат да обработуваат информации само површно и честопати се заинтересирани за извршување само лесни задачи и исполнување на минималните барања во училищата
- Сепак, надворешната мотивација е подеднакво неопходна

Внатрешна мотивација

- Внатрешната мотивација произлегува од желбата да се научи темата поради нејзините својствени интереси, за самоисполнување, уживање и да го усоврши предметот
- Постои во рамките на индивидуата наместо да се потпира на надворешни притисоци или желба за награда

Така, суштински мотивираните ученици доброволно се справуваат со зададените задачи и се желни да го научат материјалот во училницата, со поголема веројатност да обработуваат информации на ефективни начини (на пример, со вклучување во значајно учење), и поверојатно е да постигнат високи нивоа

Надворешна мотивација

Мотивирани се да добијат награда или избегнат казна

Внатрешна мотивација

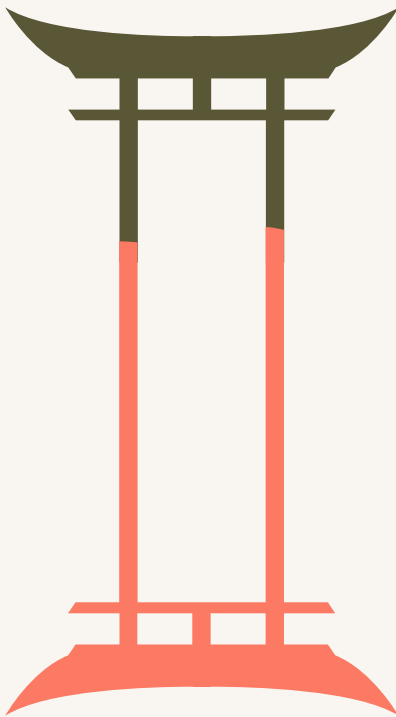
Мотивирани се за лична награда или за себе

Ориентација кон цели

Цели на перформансата

ученикот е мотивиран од желбата да добие признание од другите и да заработи добри оценки. Цел на изведбата е: „Сакам да добијам 5 по овој предмет“

Цели на учењето

ученикот е мотивиран од желбата за стекнување знаење и само-подобрување. Целта за учење е: „Сакам да го совладам овој предмет“.

Како мотивацијата влијае на учењето и однесувањето?

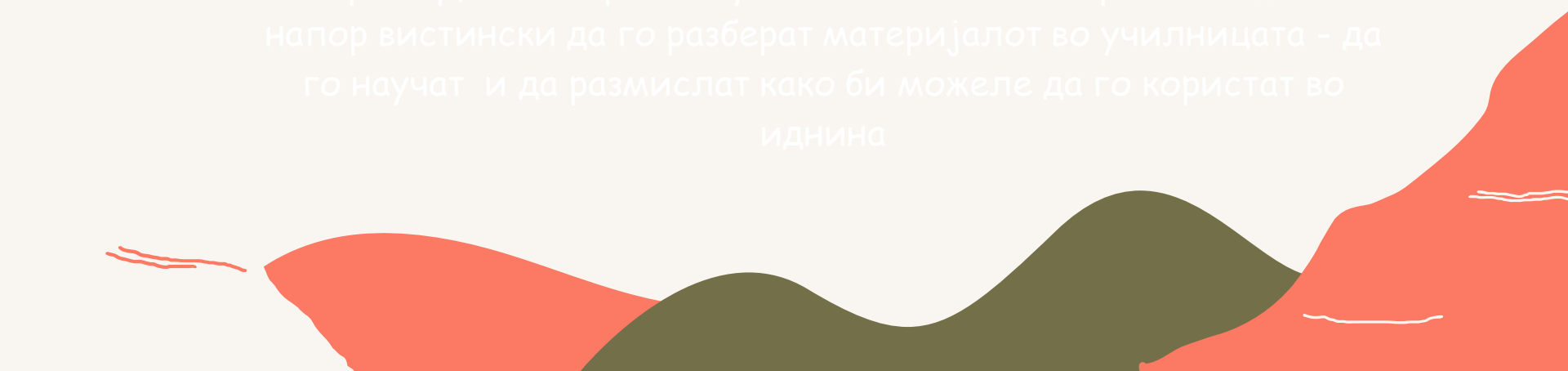
- Мотивацијата го насочува однесувањето кон одредени цели
- Социјално когнитивни теоретичари предлагаат поединците да си поставуваат цели и да го насочуваат своето однесување соодветно
- Мотивацијата ги одредува специфичните цели кон кои се стремат учениците
- Така, тоа влијае на изборот што го прават учениците
- Мотивацијата доведува до зголемен напор и енергија.
- Мотивацијата ја зголемува количината на напор и енергија што учениците ја трошат во активности директно поврзани со нивните потреби и цели.
- Одредува дали тие ја извршуваат задачата ентузијастички и сесрдно или апатично и површно

Мотивацијата ја зголемува иницијацијата и упорноста во активностите

- Учениците најверојатно ќе започнат со задача што всушност сакаат да ја извршат
- Исто така, најверојатно, ќе продолжат да работат на тоа сè додека не го завршат, дури и ако повремено се прекинуваат или фрустрираат во процесот
- Општо, тогаш, мотивацијата го зголемува времето на учениците посветено на задачата, и е важен фактор што влијае на нивното учење и достигнување

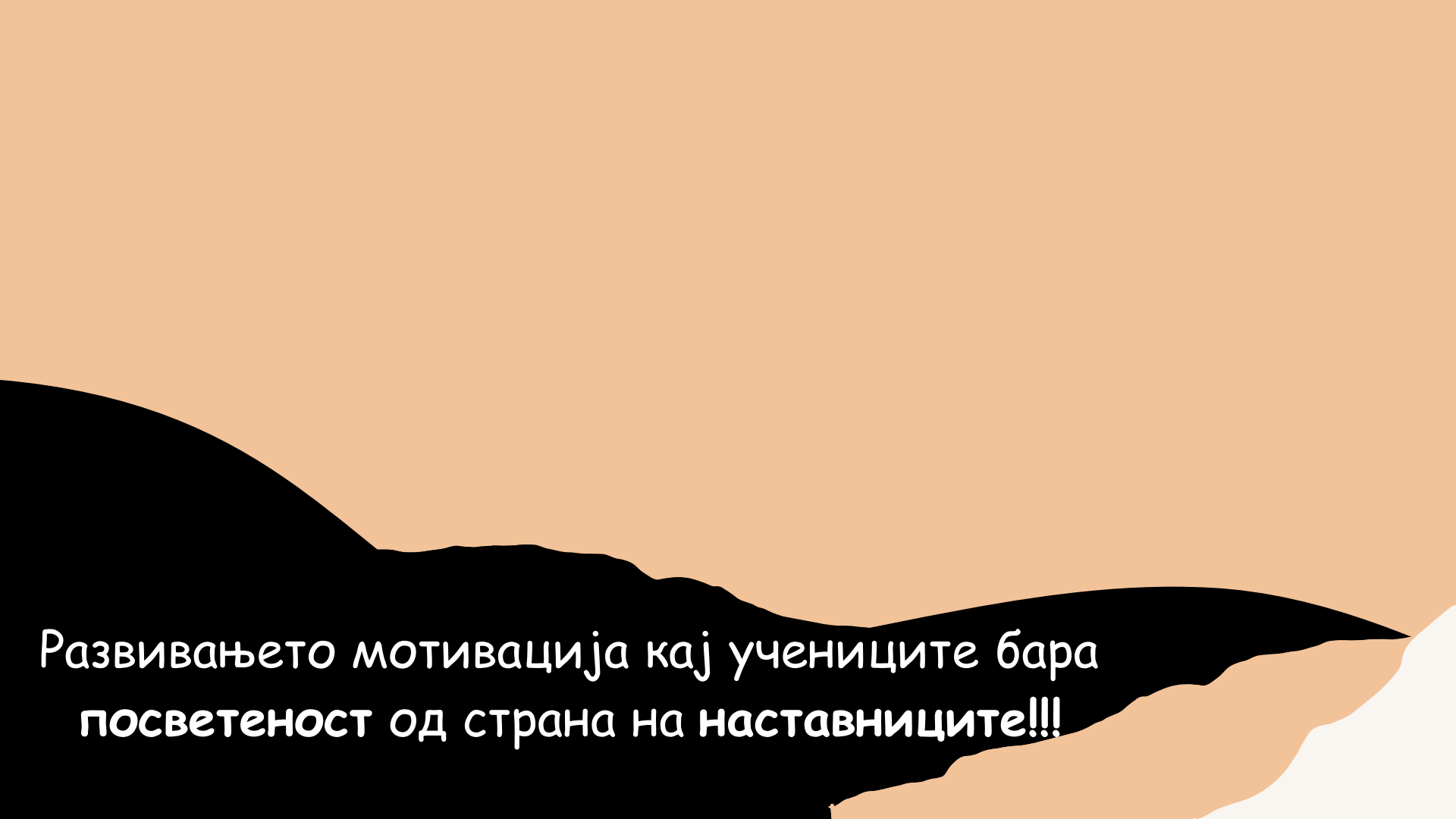

Мотивацијата влијае на когнитивните процеси

- Мотивацијата влијае на она на што учениците ќе го насочат вниманието и колку ефективно ќе го обработуваат
 - На пример, мотивираните ученици честопати прават заеднички напор вистински да го разберат материјалот во училницата - да го научат и да размислат како би можеле да го користат во иднина
-

КАКО ДА ГИ МОТИВИРАМЕ УЧЕНИЦИТЕ?

The background features a solid light orange color. A large, irregular black shape, resembling a silhouette of a mountain range or a stylized wave, spans the lower half of the image. The text is positioned within this black area.

Развивањето мотивација кај учениците бара
посветеност од страна на наставниците!!!

Направете да изгледа реално

- Со цел да ја поттикнете внатрешната мотивација, обидете се да создадете активности за учење засновани на теми што треба да се изучуваат

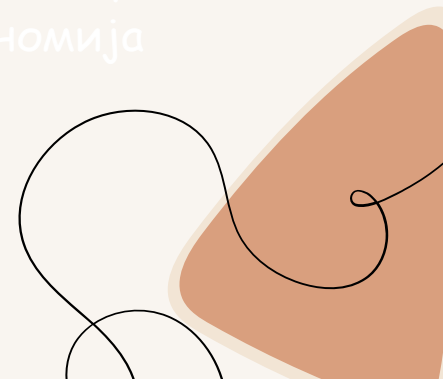
- Учењето треба да биде практично

Обезбедете избори

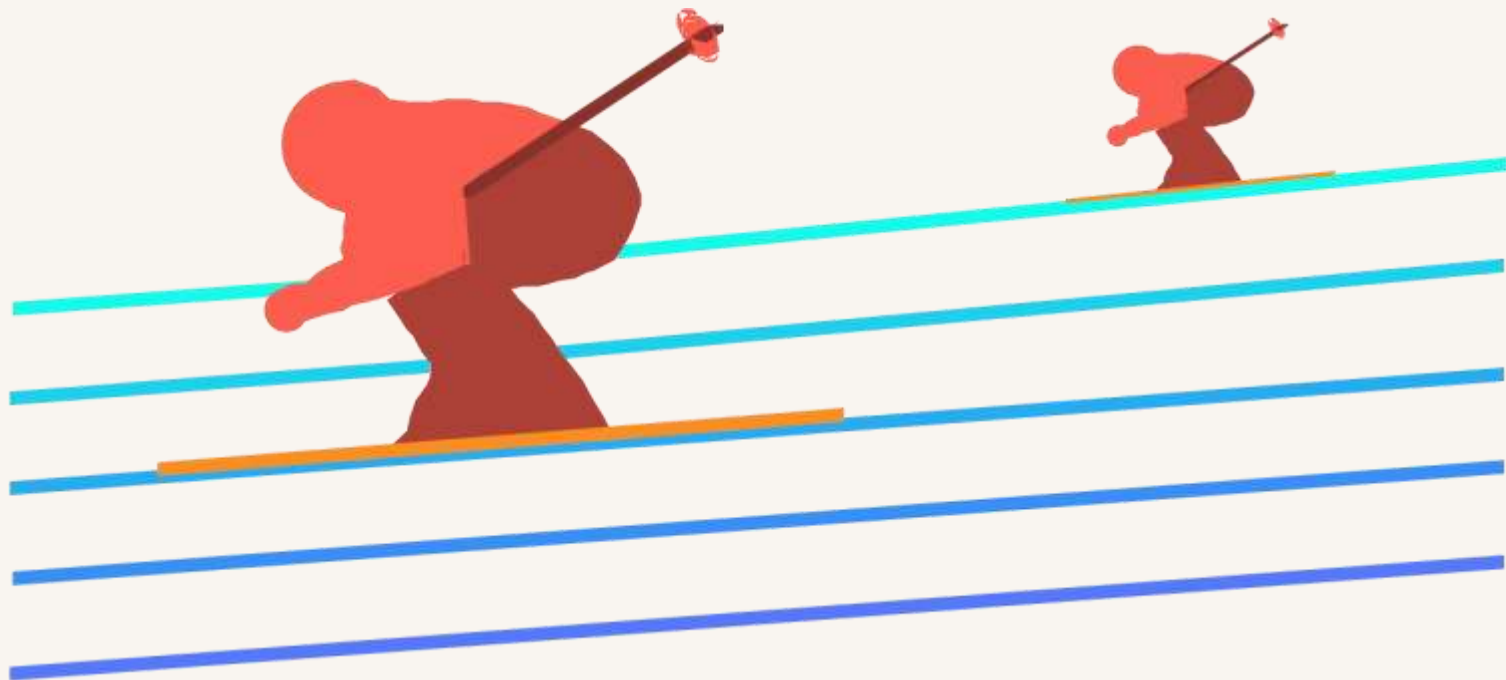
- Студентите можат да имаат зголемена мотивација кога ќе почувствуваат одредено чувство на автономија во процесот на учење, а мотивацијата опаѓа кога учениците немаат глас во структурата на часот
- Опциите можат да бидат едноставни како да им се дозволи да ги изберат своите лабораториски партнери или да изберат алтернативни задачи или сложени како „наставата со договор“ каде што студентите можат да одредат своја скала за оценување, датуми на достасување и задачи

Поддржувачки стил

- Поддржувачки стил на настава што овозможува автономија на учениците може да поттикне зголемен интерес, уживање, ангажирање и перформанси на студентите
 - Поддржувачкото однесување на наставникот вклучува слушање, навестување и охрабрување, одговарање на прашања и покажување емпатија кон учениците, негување на самодовербата, чувство на компетентност и автономија
-

Искрениот ентузијазам е заразен!

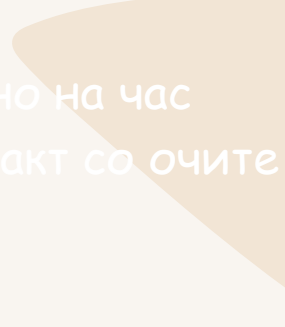
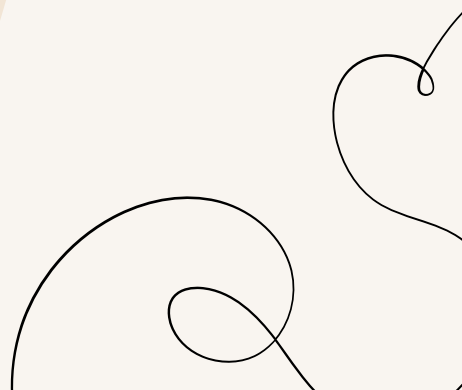

Сценарија

Следните три слајдови потенцираат три сценарија засновани врз вистински ученици. Размислете за секое сценарио. Како ќе ги примените принципите на мотивација за да му помогнете на секој ученик да успее?

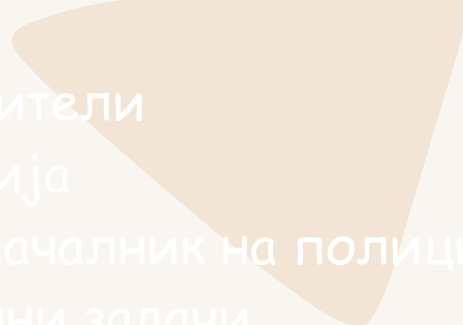
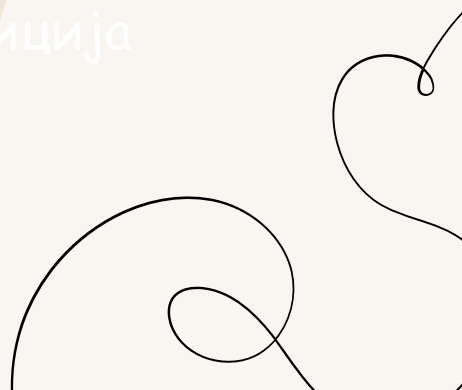

Марко прво отделение

-
-
- Многу тивок: срамежлив
 - Не може да зборува гласно на час
 - Не може да одржува контакт со очите
 - Лоши вештини за читање
 - Црта убаво
 - Пишува поезија
-

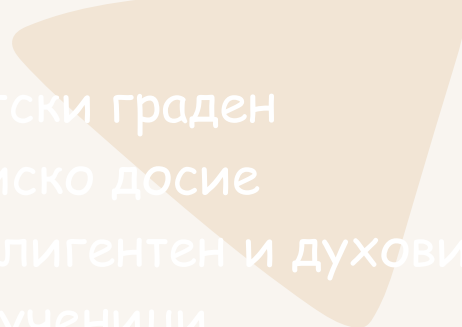
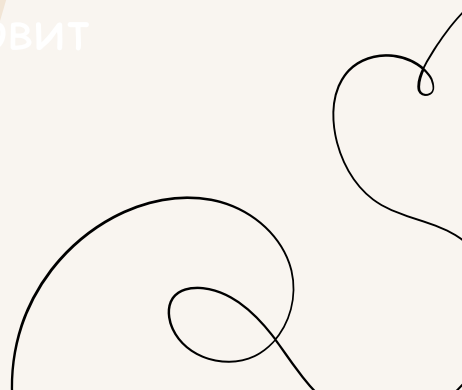

Осман 5тто одделение

-
-
-
- АДХД
 - Дете на разведени родители
 - Понеделничка депресија
 - Таткото е поранешен началник на полиција
 - Предадени 15% домашни задачи
 - Сака дискусии на час

Бојан втора година средно

-
-
- Ниски оценки
 - Физички голем и атлетски граден
 - Вандализам со полициско досие
 - Интервју: искрен, интелигентен и духовит
 - Им помага на другите ученици
 - Нема предадена домашна задача
-

**Me trying to find my motivation right
now**

Ви благодарам за
вниманието!!!

Така йоминувале денови и
денови,

...години,

...месеци...

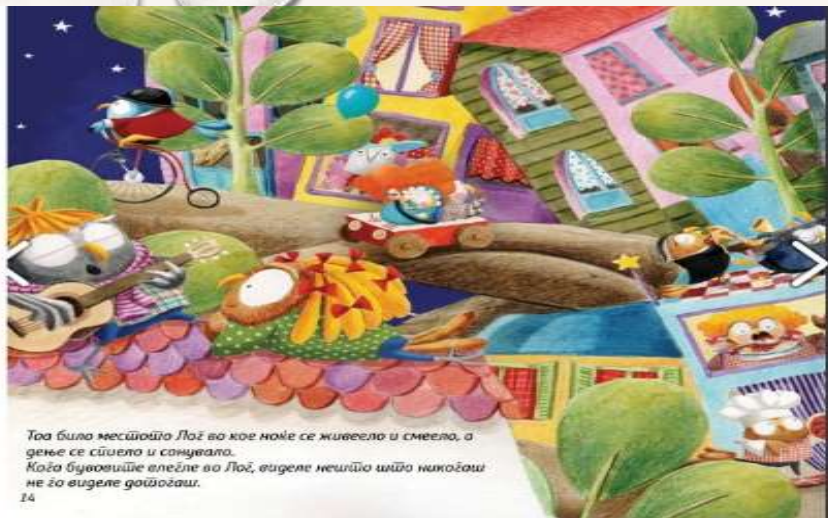

сè додека една ноќ не почнало да паѓа
многу снег

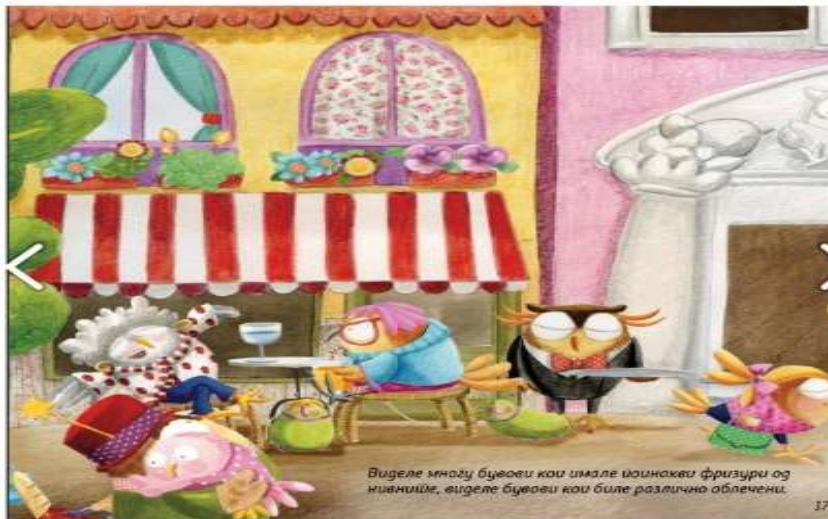

Толку многу снег паѓало, што шрише бува Ошо решиле да се спакуваат и да шрѓнаат
некаде на југ. Така спакувани, во испишане куферчиња, бувовише полека шрѓнале кон југ.
Оделе, оделе, оделе и во далечината засвешќало нешто.

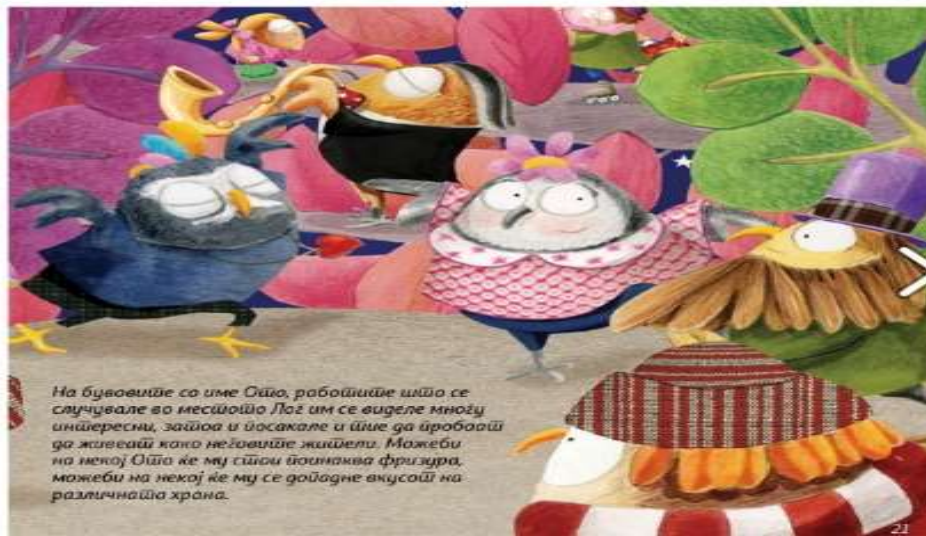
Тоа било мешајото Лоџ во кое ное се живеело и смеело, а
дење се ситело и сонувало.
Кога бубовиите влегле во Лоџ, виделе мешајото шито никога
не го виделе дојдогаш.
14

Виделе многу бубови кои имале мношкви фризури од
иваниши, виделе бубови кои биле различно облечени.
17

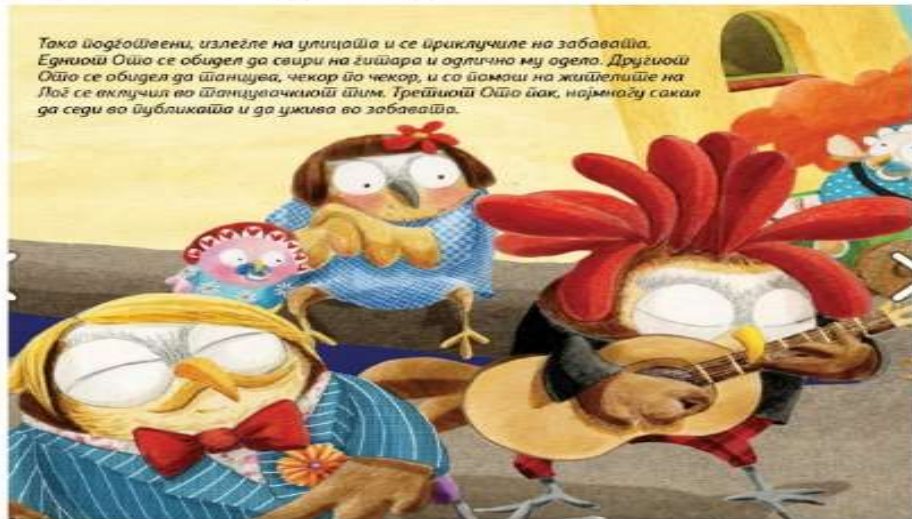
Бувови кои йа улицијте бееле секакви бесни. Некои свиреле на гитарии, други пак шманцувале. Во рестиораниите се служеле различни јадења, некои од нив мирисале чудно, некои убаво.

На бувовиите са име Ојло, работиите илшо се случувале во месишојо Лог им се виделе многу иншересни, зайшоа и йосакале и йше да пробоват да живеат како неговните жијелел. Можеби на нешој Ојло ќе му сшоа йоинаквоа фризура, можеби на нешој ќе му се дойдогне вшусош на различнишоа храна.

Така погодовени, излегле на улицата и се приклучиле на забавата. Едниот Ошо се обидел да свири на гитарата и одлично му одело. Другиот Ошо се обидел да танцува, чекор по чекор, и со помош на жителите на Лоџ се вклучил во танцовачкиот тим. Третиот Ошо пак, најмногу сакал да седи во бубликата и да ужива во забавата.

Одлучиле да пробваат. Најпрво влегле во првото фризерски салон. Потоа влегле во првото ресторани. Евеј се одлучиле што да јадаат од големите избор на менијата.

Се било сувер, но имало еден проблем. Во меснотицџа Поџ ситџе џи мешале бировитџе, бидејќи и ширџицаџа се викале ОТО. Коџа некој ќе кажел „ОТО“, ситџе ширџица се враќале. Па така, мноџу било јасно дека најдобро е иџице да си џи сменаџи имиџаџа. И од иџој ден, се викале различно: Рино, Рино и Пари.

26

27

28

Така ситџе ширџица освежени, иџинакви и заревоџни од себе, решиле да ја наџрават најлудатџа нојџна забава на која се иџграле иџгри, свиреле џиџари, се јадело различна храџа, додека не се раздени.

29

Инклузивно образование

- **развоен приод кој бара да се земат предвид потребите за учење на сите деца, со посебен акцент на оние што се подложни на маргинализација и исклучување- УНЕСКО**
- *Инклузивно квалитетно образование обезбедување еднаков пристап и услови за непречено квалитетно образование **за сите***

Некои деца го пропуштаат училиштето само затоа што се различни

- За жал, зависно од тоа каде живеат, од богатството на нивните семејства, етничката припадност, попреченоста или едноставно затоа што се различни, некои деца не се во можност да го исполнат правото на образование.
- Децата со попреченост се особено изложени на ризик од пропуштање на училиштето. Речиси три од четири деца со попреченост воопшто не одат на училиште, главно поради стигма, физички бариери, недостаток на услуги за поддршка и ниски очекувања на родителите.

Инклузивно образование

- „специјално образование“ беше дефинирано како образование предвидено во посебните училишта, дефиниција која е целосно вон теоријата и практиката во многу земји
- Образование на (лица со) посебни потреби подразбира образовни интервенции и поддршка осмислени да ги задоволат *посебните образовни потреби*
- Терминот "Образование на (лица со) посебни потреби" влезе во употреба како замена за терминот "специјална едукација".

За кои деца постои ризик од
исклучување или кои се децата што
се соочуваат со специфични предизвици?

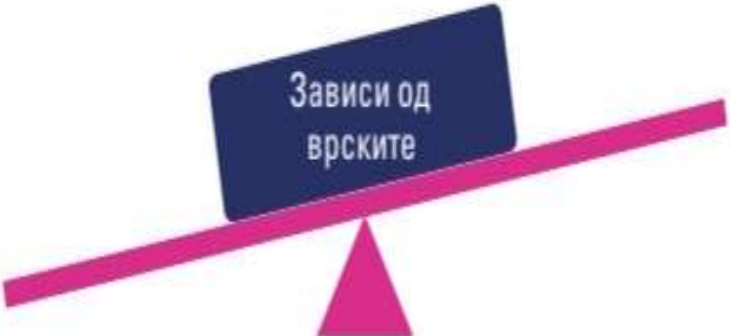
Во текот на својот живот детето создава врски коишто овозможуваат влез во заедниците во кои се наоѓаат институциите, меѓу кои е и училиштето. Училиштето ја има улогата да даде квалитетно образование што ќе му овозможи на детето да стане дел од инклузивното општество. Квалитетот на меѓусебните поврзувања, пристапот и учеството во овие кругови одредуваат како и колку детето ќе биде вклучено во инклузијата. Крајната цел на инклузијата е рамноправен член во едно инклузивно општество, согласно со човековите права

ПОДДРШКА

или

ИСКЛУЧУВАЊЕ

Зависи од
врските

три крос-националните категории на посебни образовни потреби

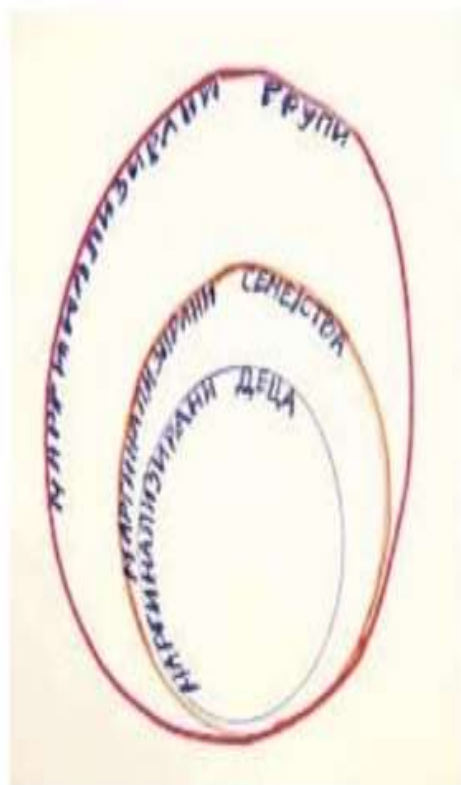
- „А / Попречености“,
- „Б / Тешкотии во учењето“ и
- „В / Неповолни услови“

ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Деца со телесна попреченост
- деца со посебни образовни потреби поради потешкотии во гледањето и слушањето, во мислењето и учењето, во емоционалната сфера и во сферата на однесување ..., поради недоволно познавање на јазикот на наставата ...
- деца од ранливи групи –под ризик поради здравствениот статус, географската изолираност, неповолната економска или образовна состојба во семејството, предрасудите кон нив

- Категоријата „А/попреченост“ се однесува на состојби за кои порано, но и денес во одредени институции и ситуации се употребувале термините *инвалидност* и *хендикеп*. Станува збор за ученици со инвалидност или оштетувања видени од медицинска призма, како органски нарушувања, кои може да бидат припишани на органска патологија (на пример, во однос на сензорни, моторни или невролошки патологии). Образовните потреби се смета дека произлегуваат првенствено од проблемите кои се припишуваат на овие нарушувања.
- Во Категорија „А: попречености“ вообичаено спаѓаат:
- Оштетувања на сензорните функции: оштетувања на видот и слухот, сензрни пореметувања на кожата и др.
- Нарушувања на когнитивните, интелектуалните, перцептивните и функциите на вниманието: ментален дефицит, нарушувања во вниманието (од органска природа-за разлика од нарушувања во однесувањето), говорни дисфункции, окуломоторни перцептиви нарушувања и др.
- Нарушувања на контролата на мускулите што ја попречува интеракцијата со средината: церебрална парализа, ортопедски нарушувања и оштетувања, нарушувања во говорната артикулација, ампутација, мускулна слабост и др.
- Оштетувања на физичкото здравје кои го попречуваат метаболизмот и физичкото здравје, поради што попречена е нормалната функционалност и интеракција со средината: хипотироидизам, астма, вродени болести на срцето, зависност од апарати за одржување на виталните функции и др.

- *Категорија „Б / тешкотии“*: Се однесува на ученици со нарушувања или растројства во однесувањето или емоционалноста, или, специфични тешкотии во учењето. Образовните потреби се смета дека произлегуваат првенствено од проблемите во интеракцијата помеѓу ученик и образовниот контекст.
- *Категорија „В / неповолни услови“*: Се однесува на ученици со посебни образовни потреби, каде посебни образовни потреби произлегуваат првенствено од социоекономски, културни, и/или јазични фактори или лишености, односно неповолни услови кои произлегуваат од нив. Образовните потреби се однесуваат на потребата да се компензираат недостатоците/лишеноста кои се припишуваат на овие фактори.

Маргинализирани групи може да бидат помали етнички заедници, разни специјализирани установи (заводи, домови, болници, училишта), доселеници, мигранти ...

Маргинализирани семејства може да бидат социјално загрозени, со член/членови со болест или попреченост, еднородителски, дисфункционални...

Маргинализирани деца може да бидат деца со попреченост, болни, бездомници... со ризик од исклучување. Тоа најчесто се деца од маргинализирани семејства и групи.

Инклузивен наставник е оној што обезбедува соодветна поддршка за секој ученик!

- користење современи пристапи и методи во работата со сите ученици;
- реализирање воннаставни, дополнителни и додатни активности;
- креирање стимулативна средина за учење, со соодветни алатки и во соодветно организиран простор;
- соработка/работа со стручни лица од училиштето и надвор од него (колеги, членови на ИТ, дефектолози, асистенти...) за подобра поддршка на У и личен професионален развој на Н, што ќе обезбеди континуиран квалитет на воспитно-образовниот процес;
- вклучување на семејството;
- индивидуализирана поддршка (ИОП, отстранување бариери);
- овозможување флексибилен временски престој, во зависност од индивидуалните можности на ученикот и условите во училиштето;
- обезбедување меѓуученичка поддршка.

- Инклузивно квалитетно образование е кога:
 - училиштето го има ученикот во фокусот и ги интегрира сите чинители во функција на овозможување на развојот на учениците,
 - наставниците и стручните соработници се инклузивни,
 - во фокусот е процесот на учење кај ученикот
 - одговорноста за исходот од учењето и развојот на секое дете ја преземаат сите во училиштето.

- Дедото на својот внук му раскажува животна приказна: – „Во душата на секој човек се води битка. Како битка помеѓу два волка. Едниот волк го претставува злото, бесот, зависта, љубомората, лакомоста, дрскоста, самосожалувањето, гревот, лагата, лажната гордост, егоизмот. Другиот волк го претставува доброто, она што дава задоволство, мир, љубов, надеж, ведрина, смиреност, љубезност, добрина, срдечност, дарежливост, вистина, милост, вера“. Внукот се замислил и прашал: – „Кој волк на крајот победува?“ Дедото се насмеал и одговорил: – „Секогаш победува оној волк што го храниш“.

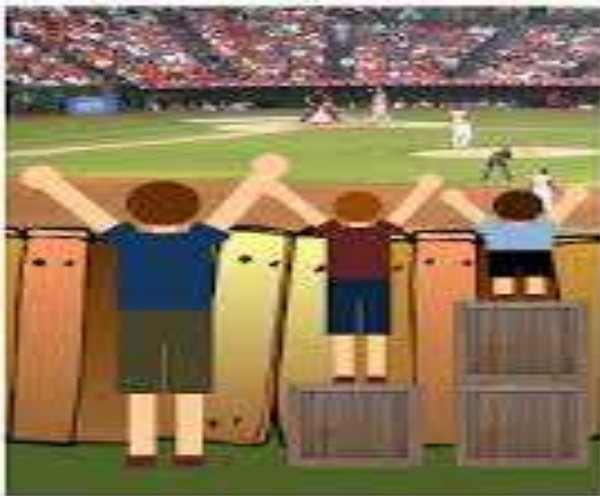

слушател

- Добар

- лош

Еднаквоста не значи
еднакво учество:
еднакви
услови нееднакво
учество. За да може
сите деца да го следат
фудбалскиот
натпревар,
потребно е да им се
овозможат соодветни
услови.

